

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v počuk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
80 kr.

Še enkrat srenjske zadeve.

„Ako bo ljudstvo v tej stvari svoje misli izreklo, se utegne tudi vlada pri tem vprašanju na drugo stališče postaviti.“ (Zastopnik vlade, žl. Kubeck, je namreč bil proti razdeljenji oblasti v manjše okraje, ter je branil posilno združenje več srenj v eno upravno srenjo za izvrševanje krajne policije. Vredn.) „Vsaj vendar ne gre za to, da se ena misel po vsej sili izpelje. Vladi mora vendar najpred na tem biti, da se srenjam zadovoljnost zagotovi; ona ne more stvari dotle gnati, da bi deželni zbori, ako po svojih postavah ljudstvu vedno le novih bremen nakladajo, ob svoj dobri glas prišli.“

„Za zdaj naj ostane vsak pri svoji misli; če bo pa ljudstvo svoj glas povzdignilo, in če se bo novinarstvo, ktero se žalibog za taka vprašanja premalo briga, taistih lotilo in jih razpravljalo, dobimo za drugo leto ravnilo ter bomo vedeli, ali tako al pa tako.“ — S temi besedami je sklepal dež. glavar svoj govor proti vladinemu zastopniku, in ob enem željo izrekel, naj bi se tudi ljudstvo in novinarstvo o spremembi srenjske postave izreklo. „Gospodar“ je o tem trikrat zaporedoma obširno in natančno pisal, razglasil tudi v počuk Hermanov govor; nam se torej očitati ne bo moglo, da smo srenjske zadeve o pravem času zanemarili. — Na vas, srenjski zastopi, je zdaj, da se tudi vi oglasite. V ta namen vam podamo kratek načrt prošnje do dež. odbora. Če ste pazljivo brali vse, kar smo v tej zadevi v 9. in 10. številki pisali, in kar vam tako jasno in prepričalno poveda govor g. Hermana, si boste gotovo z veseljem prilastili omenjeno prošnjo in jo s podpisu potrjeno deželnemu odboru v Gradec poslali.

Prošnja bi se tako-le napravila:

„Slavni štajerski deželni odbor!

Zvedili smo iz poročila 20. seje deželnega zbora dné 14. jan. 1874, da večina deželnega

zbora ni sprejela spremembe srenjske postave, kakor jo je bil nasvetoval slavni dež. odbor in priporočil odbor za srenjske zadeve. V tem se mi podpisani z večino popolnoma strinjamo in smo ji hvaležni za to. Stvar, ki tako živo sega v blagor srenjčanov, se je izročila v pretres političnim gospodkam, okrajnim in nekterim srenjskim zastopom.

Čeravno podpisana srenja te stvari ni dobila v pretres, se vendar in sicer prav zato, ker se ni vprašala, kaj da ona o tem misli, s tem oglasi ter slavnemu dež. odboru svojo željo in prošnjo zaupljivo izroča. Prosimo pred vsem, da naj slavni dež. odbor, kadar bo na podlagi poslanih mu odgovorov nove predloge deželnemu zboru stávil, tudi na naše želje ozir ima in jih vzame v poštev.

Ponižno podpisani zastopniki srenje prosimo in želimo:

1. Da se napravijo manjši okrajji od sedanjih ter se vsa uprava tako uravna, da ima ena gosposka in na enem mestu vse politične, sodnijske in davkarske stvari v svojem področju.

2. Da naj slavni dež. zbor na to dela, da se okrajni zastopi in notarijatstvo odpravijo, ker si s tem velike nepotrebni stroškov prihranimo, okrajne gospodske bodo pa lahko in tudi bolj vspešno vse to opravljale, kar se je okrajnim zastopom naložilo, se pa z večine le slabo alj celó ne izvršuje. — Za obilne davkarske bremena sme vendar ljudstvo trpeti, da mu okrajna gosposka tudi v onih rečeh ustreže, ktere zdaj notariji za posebno plačilo delajo.

3. Ker imajo srenje dovolj drugih, domačih opravil, naj se jim vzame krajna policija, za ktero ima pred vsem gosposka skrbeti, kar ji bo tudi lažje, ako bo bližje med ljudstvo postavljena.

4. Če to sedanje krajne srenje želijo, naj jim bo po postavi dovoljeno, da se iz njih zopet napravijo katastralne srenje, ki so nekdanj samostalne bile in se pri tem dobro počutile.

To so naše želje, ktere ob kratkem lahko povzamemo v besedah: Srenjam je treba več varnosti, manj uradniškega posla in — manj stroškov, kar se po našem prepričanju le zgodi, zamore, ako bo vsa javna uprava tako osnovana, kakor smo v svoji pokorni prošnji izrekli.

Srenja dné 1874.

Podpisi.

Ob koncu vas, dragi srenjski možje, le še to prosimo, ne poslušajte ljudi, ki vas utegnejo zopet hujskat izoper te nasvete, ki so le v vaš največi blagor! Še enkrat ponovimo: V bitstvenih rečeh tega načrta se strinjata dva gospoda, ki poznata natanko žalostno stanje srenj, ker imata vseskozi s tem opraviti, in to sta gospoda: dež. glavar dr. Kaiserfeld in vaš prijatelj gospod dež. odbornik Herman. Nju poslušajte, pa bo dobro za vas!

Interpelacija

do ministra notranjih zadev v državnem zboru.

Člen 19. državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867 priznava enakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenji. —

Na podlagi tega člena je več gospodov župnikov v slovenskih okrajih Štajerskega krstne, poročilne in mrtvaške knige v slovenskem jeziku pisati začelo, ker je samo po sebi razumljivo, da se mora 19. člen praktično uvesti po vsem javnem življenji; če ne, ostane mrtev na papirji. Zlasti gledé krstnih, poročilnih in mrtvaških knjig je silno važno in potrebno, da se slovenska imena pišejo slovenskim pravopisom in se tako v okom pride pomotam, katere lahko nastanejo po nemškem pisanju; kajti znano je, da je v slovenskem jeziku dosti imen in besed, ki se nemškim pravopisom zavolj pomanjkanja dotičnih črk ne dādo dovolj natančno zaznamovati.

Kljubu temu je ministerstvo notranjih zadev z ukazom od 22. februarja 1872 štev. 1889 zabranilo slovensko pisavo v župnijskih maticah in zaukazalo, da se morajo tudi zanaprej v nemščini pisati; a župnikom, ki so se slovenščine držali, protilo je ministerstvo s kaznijo, ter res trde kazni naložilo.

Tako je bil g. B. Rajč, župnik pri sv. Barbari v Halozah, od c. k. namestnika in Gradci zavolj slovenske pisave v župnijskih maticah z odločbo od 17. oktobra 1873 na 100 gld. globe obsojen in minister notranjih zadev je z ukazom od 23. novembra 1873 to razsodbo potrdil, tako da je moral g. župnik v treh dneh plačati globo 100 gld. in komisjske stroške 11 gld. 23 kr.

Gledé na to, da je 19. člen državnih osnovnih postav za vse v avstrijskih deželah živeče narode veljaven, tedaj tudi za slovenski na-

rod; dalje, da se župnijske matice pri vsakem narodu morajo v njegovem jeziku pisati, ker daje pisava v drugem jeziku povod mnogim pomotam, in končno gledé na to, da gori navedeni ukaz ministra notranjih zadev 19. člen državnih osnovnih postav nasproti slovenskemu narodu popolnem prezira in prelomi, vprašajo podpisani ministra notranjih zadev:

1. Zakaj je ministerstvo nasproti 19. členu državnih osnovnih postav zabranilo pisavo župnijskih matic v slovenskem jeziku? in

2. kakošne ovire so proti slovenski pisavi župnijskih matic v župnijah s slovenskim prebivalstvom?

Dunaj 3. marcija 1874.

Dr. Vošnjak, Herman, dr. Razlag, Pfeifer, Nabergoj, dr. Pražak, dr. Meznik, župnik Weber, Wurm, dr. Fanderlik, dr. Mildšuh, dr. Vitezič, grof Barbo, dr. Monti, Pavlikov, Naumovič, Srećicki, Petruševič, Halka, Krasicki, Ozarkievič, dr. Kryzanovski, Hajdamaha.

Štajerski dež. zbor.

XX. Seja. (Konec.) Po dolgi obravnavi o spremembi srenjske postave pride na vrsto vlađni predlog, kako uravnati zdravstveno službo po srenjah. Ta predlog se opira na državno postavo od dné 30. apr. 1870, vsled ktere bi naj deželni zbori povsod skrbeli za to, da se na podlagi posebne deželne postave v vsaki srenji ali v več srenjah skupaj postavi srenjski zdravnik, kteremu gre najmanje 400 gld. letne plače iz srenjske blagajnice, vrh tega še pavšal za pota po okraju, ki bi se imel četrt leta poprej z letnino vred plačevati. — Ravno tako je predlagal vlađni načrt, da mora vsaka srenja alj pa več srenj skupaj srenjsko babico imeti, ktere gre iz srenjske blagajnice najmanje 60 gld. letne plače. Slednjič bi naj srenje, v kterih ni bolnišnice, primerno stanovanje in postrežbo za bolnike priskrbele in tudi za noseče ženske, ki ne vedó kam domu. — Za vse to še posebni zdravstveni odbori in komisiji. — K sreči je pa že odbor za srenjske zadeve predlagal, da naj deželni zbor te postave še v pretres ne vzame, kar je tudi obveljalo. Toraj za zdaj: requiescat!

Rešeni so bili potem naslednji predlogi fin. odbora: Zastran nekterih vrst deželnih uradnikov (tajništva, knjigovodstva deželne davkarije, podpor-nih uradnj in stavbinega urada, kakor tudi postrežnikov) se je naložilo deželnemu odboru, da predloži v prihodnjem zasedanju uravnanje njih plač, za tekoče leto se jim pa dovolijo draginske priklade po procentih njih plače. — Deželni zastop (dnina in potni stroški za poslance, steno-grafično pisanje obravnav, tiskovine itd.) stane 12.800 gld. Ker tudi Slovenci k temu prilagamo, bi celó pravično bilo, da se srenjskim zastopom pošiljajo vsaj skrajšani zapisniki sej. Za-